



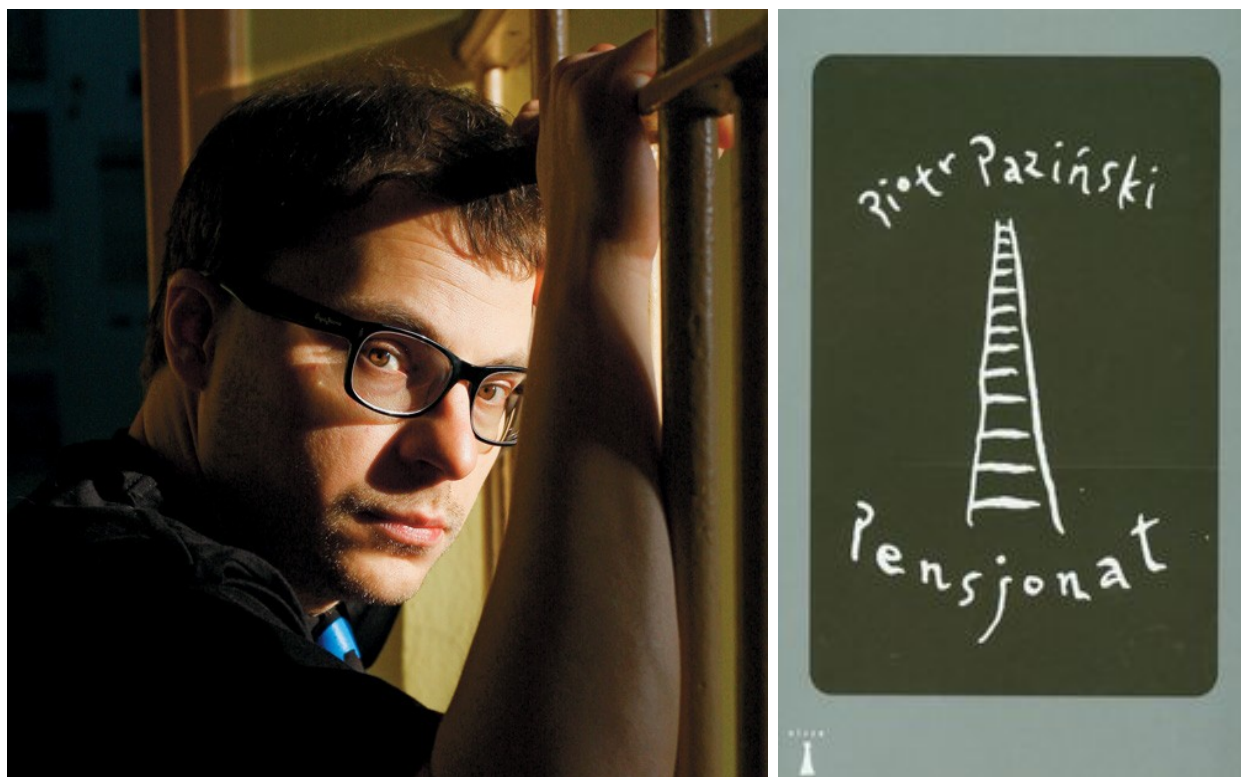
Pasporty Polityki

Nagrodę **Pasport Polityki** ustanowiła redakcja popularnego tygodnika w roku 1989. Przyznawana jest twórcom wkładającym w świat sukcesu artystycznego, ślad wciela się jej nazwa. Wspierani są twórcy młodzi, często mało znani, ale kształtujący polską kulturę. Wyróżnienie, mające już swoją wysoką rangę w kraju, obejmuje następujące kategorie :

- Literatura
- Film
- Teatr
- Sztuki wizualne
- Muzyka poważna
- Muzyka popularna

Od roku 2002 przyznawane są również specjalne wyróżnienia Kreatora Kultury. W nominacjach literackich od kilku lat pojawiają się te same nazwiska - to znak, że nie ma wielu nowych postaci w literaturze. Wszystkie nominowane książki są krótkie - to raczej nowele niż powieści. W wszystkich czasach powstają przede wszystkim niezbyt długie opowieści, które - tak jak te nominowane - nadają się za to do wielokrotnej lektury. W dziedzinie literatury w roku 2009 nominowani zostali:

- Agnieszka Drotkiewicz za powieść *Teraz*
- Jacek Dukaj za baśń *Wroniec*
- Piotr Paziński za nowelę *Pensjonat*
- Tadeusz Dajnowski za *Czarny kwadrat*
- Jerzy Franczak za *Nieludzką komedię*
- Kamila Janiak za *Kto zabił bama?*
- Hubert Klimko-Dołżniński za *Rzeczy pierwsze*
- Grzegorz Kwiatkowski za *Eine kleine Todesmusik*
- Piotr Młewski za *Szkoła pianem*
- Włodzimierz Nowak za *Serce narodu na przystanku*
- Małgorzata Rejzner za *okiemie*
- Marcin Śmiechowski za *22*
- Juliusz Strachota za *Cień pod blokiem Białoszewskiego*
- Maria Syrwit za *Zaplecze*
- Radosław Wiśniewski za *MoeNoe*



W tym roku nagrody kulturalne tygodnika Polityka zostały wręczone po raz siedemnasty. Uroczysta gala połączona z rozdaniem wyróżnień odbyła się 12 stycznia w Teatrze Wielkim w Warszawie. W kategorii literatura laureatem został **Piotr Paziński**. Jego *Pensjonat* uznano za powieść piękną i liryczną, wkrzesającą świat, który znikł bezpowrotnie. Jego debiut przekonuje, jak mocno i ciekawie brzmi głos trzeciego pokolenia po Holocaustie. Bohater *Pensjonatu* świadcząca tydzień byłaby z pewnością wyjątkowo pod Warszawą, dawniej pełen życia, dziś zaludniony duchami przeszłości. *Pensjonat* otwiera nowy nurt we współczesnej polskiej literaturze. Jest opowieścią o odchodzącym świecie, o żalu spowodowanym jego brakiem. Sam autor przyznaje, że napisał książkę nostalgiczną, pełną odwołań do osobistych przeżyć.

(LM)

Rok Chopinowski 2010

7 stycznia 2010 roku, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Bogdan Zdrojewski, oficjalnie zainaugurował w Filharmonii Narodowej w Warszawie Rok Chopinowski. Wśród widzów zasiadli dostojnicy państwowi z Prezydentem RP Lechem Kaczyńskim i jego małżonką oraz marszałkami Sejmu i Senatu na czele. Wydarzeniem wieczoru był występ 27-letniego pianisty z Chińskiej Republiki Ludowej Lang Lang. Główną atrakcją Roku Chopinowskiego będą koncerty, recitale, spotkania chopinowskie: seminaria, konferencje, kongresy oraz wystawy i spektakle. W Łodzi wydarzeń artystycznych poświęconych Kompozytorowi będzie dużo, a najważniejsze z nich zrealizuje Filharmonia Łódzka. "Wielkie kresce Chopinowskie", to właśnie jedna z propozycji na ten szczególny rok. Cykl koncertów rozpoczął 10 stycznia, znany już polskiej publiczności z występu w Warszawie pianista Lang Lang. Ivo Pogorelec pojawił się na scenie Filharmonii Łódzkiej 26 lutego. Ten doskonały pianista od początku swego artystycznego istnienia wzbudza wiele kontrowersji. Dość wspomnieć jego słynny występ na Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. F. Chopina w Warszawie w 1980 roku. Kolejną wielką gwiazdą łódzkiego cyklu artystycznego będzie Rafał Blechacz, pianista doskonale połączonym słuchaczom znany i przez nich lubiany. Obchody zamknięcie 23 września Gerard Ollsson- pierwszy amerykański zwycięzca Konkursu Chopinowskiego w 1970 r. Pamięć F. Chopina uczci również łódzki Se-Ma-For realizując własny film animowany o Chopinie p.t. "Serce w murze". Łódzki Teatr Wielki zaprezentuje w czerwcu prapremię opery Marty Piaszyńskiej "Ziemia na Majorce".

Należy także wspomnieć o inwestycjach związanych z Rokiem Chopinowskim. W Warszawie powstaje najnowocześniejsze w Europie Muzeum Fryderyka Chopina, którego otwarcie zaplanowano na 1 marca 2010 roku.

W sierpniu 2008 zaczęto budować w Żelazowej Woli, miejscu urodzenia Fryderyka Chopina, atrakcyjny i funkcjonalny ośrodek muzealno-turystyczny, który ma spełniać rozmaite oczekiwania artystyczne odwiedzających go osób, niezależnie od przynależności kulturowej, wieku czy zainteresowań. Oddanie obiektu do użytku przewiduje się na wiosnę 2010 r.

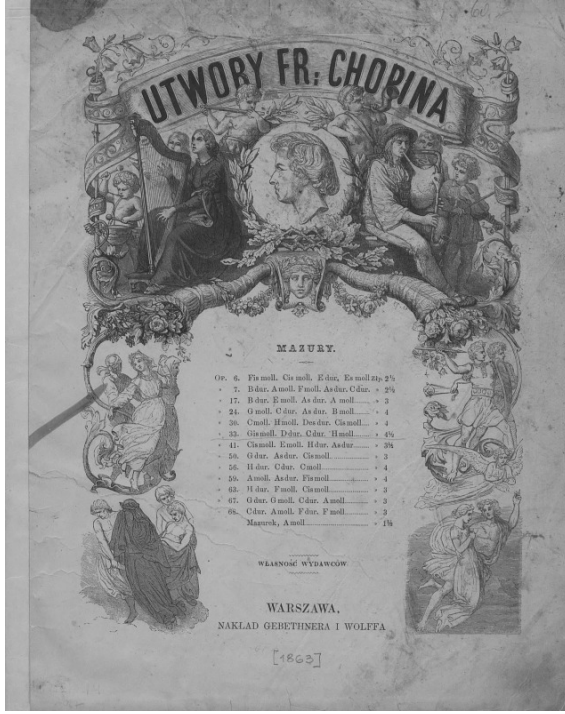
Wyremontowany zostanie również pałac w Samnikach. To aktywny ośrodek chopinowski, w którym odbywają się koncerty połączone z recytacją polskiej poezji.

Renowacji zostaje poddany również kościół św. Rocha, w którym Chopin został ochrzczony.



To tylko niewielka część tego, co już przyniósł i przyniesie nam **2010 ROK CHOPINOWSKI**. Szczegółowe informacje dotyczące ogromnej liczby imprez organizowanych na całym świecie znajdziemy na stronie internetowej poświęconej **Obchodom Roku Chopinowskiego** - <http://chopin2010.pl/pl/kalendarium>.

Zapraszamy do obejrzenia kolejki dzieł Fryderyka Chopina w zbiorach Biblioteki Cyfrowej Uniwersytetu Łódzkiego.



(DP)

Muzea Adama Mickiewicza na świecie

Na świecie istnieją muzea mickiewiczowskie, które przechowują i udostępniają pamiątki po polskim Poecie.

Najstarsze z nich to Muzeum Adama Mickiewicza w Paryżu. Funkcjonuje przy Bibliotece Polskiej przy Quai d'Orleans 8 na Wyspie Świętego Ludwika. Zaczęliem tej placówki był Władysław Mickiewicz, najstarszy syn Adama, a zarazem biograf ojca i dyrektor leżącej Biblioteki. W Muzeum znajduje się archiwum Poety, drobne muzealia i pamiątki rodzinne, rzeźby, portrety a nawet meble – np. biurko, przy którym A. Mickiewicz pisał Pana Tadeusza. Paryskie muzeum zajmuje kilka sal Biblioteki Polskiej. Zawiera najcenniejsze rękopisy i bogatą ikonografię Mickiewicza.



Dругие музеи, а właściwie Izba Pamięci poświęconą Poezie, zorganizowano w Wilnie w Zauku Zamkowym (obecnie Pilies) przed I wojną światową. Mieści się ono w domu, gdzie Mickiewicz mieszkał w roku 1822 i gdzie pisał *Grażynę*. Tak twierdził niejaki J. Obst, redaktor "Kwartalnika Litewskiego", który odkrył na ścianie pod tapetami marmurową tablicę z napisem: "Tu pisana Grażyna, 1822". Bardzo doświadczył okazał się jednak Antoni Edward Odyńiec. W liście do ówczesnego właściciela budynku, Mikołaja Pisaniego, wyjaśnił, iż:

"Mickiewicz mieszkał w tym domu i w tym pokoju od Wileńskiejcy do św. Piotra r. 1822 i że tu - nie pisał, ale wykarcił i przepisywał na czysto do druku "Grażynę".

W 1955 r., czyli w stulecie śmierci Poety, dom został odrestaurowany z inicjatywą władz Republiki Litewskiej ZSRR, a w 1979 r. rozpoczęto prace adaptacyjne z przeznaczaniem na cele muzealne. Muzeum Adama Mickiewicza w Wilnie stanowiły dwie sale otwarte w roku 1983 jako oddział Muzeum Nauk Uniwersytetu Wileńskiego. W jego zbiorach znajdowały się m.in. kopie oryginalnych dokumentów z okresu studiów Poety na Uniwersytecie Wileńskim. Stałą ekspozycję zatytułowano Mickiewicz a Litwa.

Trzecią najstarszą na świecie mickiewiczowską placówką muzealną jest Muzeum w Nowogródku zorganizowane w rodzinnym domu rodziców Poety, Mikołaja i Barbary. Udostępniono je osobom zainteresowanym na rok przed anekcją Nowogródziny przez ZSRR, 11 września 1938 r. W czasie 1941 r. w dom ten uderzyła bomba niemiecka i eksponaty w większości uległy zniszczeniu. W 1944 r., gdy Nowogródek znalazł się ponownie w obszarze Białoruskiej Republiki ZSRR, władze odbudowały dom, zebrały część umiłowiana i niektóre ocalałe pamiątki. 26 listopada 1955 r. Muzeum otwarto ponownie.



Mikolników Adama Mickiewicza odesłamy do interesującej książki Polonika zbirane po świecie wydanej przez "Iskry" w 1992 r. Autorem jest Janusz Odrował-Pieniążek. Na podstawie tej publikacji opracowano niniejszy tekst.

(RL)

50 rocznica śmierci Alberta Camusa

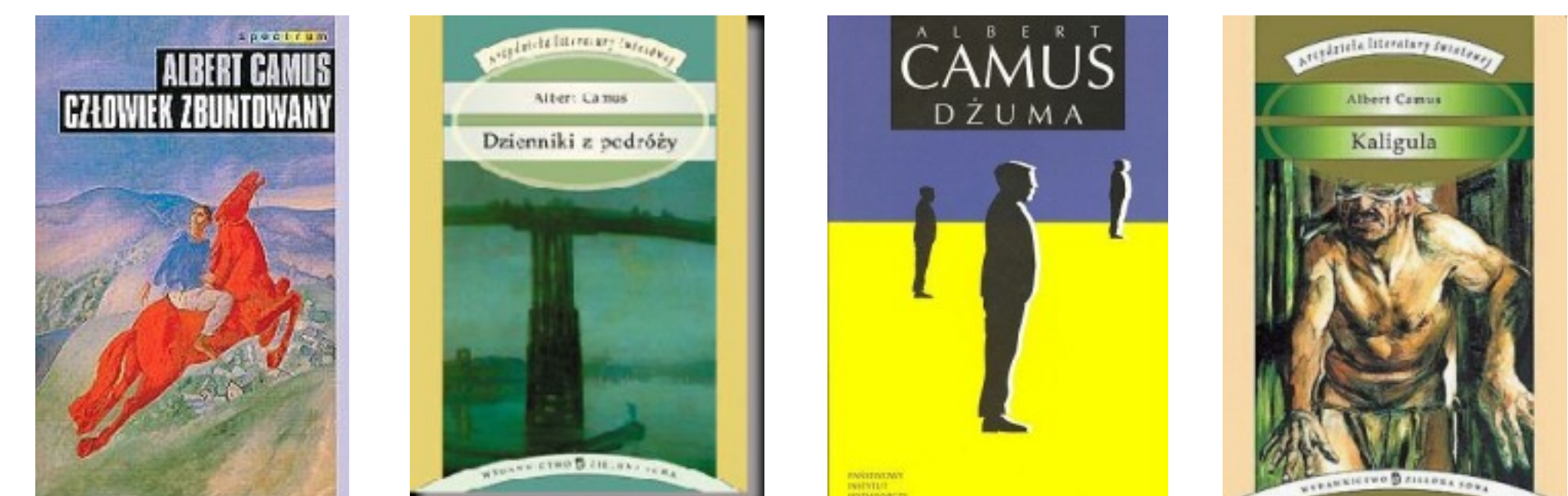


Albert Camus to prozaik, autor powieści i esejów, publicysta i dramaturg narodowości francuskiej. Urodził się 7 listopada 1913 r. w Mondovio w Algierii, a wychował w ubogiej dzielnicy Algierii. Jego matka, z pochodzenia Hiszpanka, była analfabeta i pracowała jako służąca, odcie zaś rodem z Abzacji, zginął w bitwie nad Marą w 1914 r. Dzięki stypendium wyjeżdżanemu przez jego nauczyciela w szkole podstawowej Camus mógł kontynuować naukę w liceum. Zajęcia sportowe (boks oraz futbol) musiał porzucić z powodu gruźlicy. Zainteresowanie sportem wpłynęło na jego poglądy. Powiedział: "wszystko, co wiem o moralności, zawdzięczałem futbolowi". Aby opisać naukę na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu w Algierze, podejmował się różnych zajęć, m.in. był dziennikarzem. W 1936 r. Camus uzyskał tytuł magistra filozofii za pracę o św. Augustynie oraz o Plotynie. Studia doktorskie uniemożliwiła mu gruźlica. W wieku 23 lat wyjechał w Alpy w celach leczniczych. Była to jego pierwsza podróż do Europy, wrażenia z której zostały opisane w zbiorze eseiistycznym pt. *Dwie strony medalu* (*Les vers et l'endroit*), opublikowane w 1937 r. Był to debiut literacki pisarza. Po powrocie do Algierii Camus pracował w redakcji gazety "Alger Republicain" oraz działał w amatorskim zespole Théâtre du Travail (następnie Theatre de l'Equipe), gdzie był jednocześnie inscenizatorem, reżyserem, aktorem i dramaturgiem. W 1938 r. wydal drugi zbiór szkiców pt. *Gody* (*Notes*). Dwa lata później przeniósł się na stałe do Francji. Po wkroczeniu wojsk hitlerowskich do Paryża w 1940 r. Camus przez krótki czas przebywał w Lyonie, skąd wyjechał do Algierii. W 1942 r. ponownie przybył do Francji i rozpoczął działalność w Ruchu Oporu. Współpracując z podziemną gazetą "Le Combat", dawał wyraz swojemu zaangażowaniu we współczesne debaty na temat biedy, kary śmierci, wojen i bomby atomowej. W 1942 r. ukazały się dwie książki Camusa, które przyniosły pisarzowi popularność: powieść *Obcy* (*L'étranger*, wyd. pol. 1958) oraz esej *Mit Szyzja* (*Le mythe de Sisyphe*). Powieść okazała się światowym bestsellerem. Camus został przyjęty z entuzjazmem przez Jean-Paul Sartre'a na łamach "Cahier du Sud", a wraz nim przez całe pokolenie egzystencjalistów. W eseju Camus przedstawił swoją koncepcję filozoficzną, w myśl której życie ludzkie jest absurdalne. Camus pisał:

"Z absurdu wyprowadzam więc trzy konsekwencje, to znaczy mój bunt, moją wolność i moją pasję. Samą świadomością przekształcam w regułę życia to, co było zaprzeczeniem do śmierci - i odrzucam samobójstwo. Ale znam jego głuchy podźwięk, który przebiega przez życie. I jedno tylko mogę powiedzieć: jest konieczny".

W 1945 r. pisarz wydał dramat *Kaligula* (*Caligula*) i chciał, aby wraz z powieścią i esejem stanowił on całość zwaną *Trylogią Absurdu*. Po wojnie Camus współpracował nadal z "Le Combat". W 1947 r. opuścił redakcję z powodu różnic politycznych. Teksty publicystyczne zamieszczał w tomach *Aktuelles* : *chroniques* 1944-1948 (1950), *Aktuelles II* : *Chroniques* 1948-1953 (1953) oraz *Aktuelles III* : *Chronique algérienne* 1953-1958 (1958). Sztuki dramatyczne Camus to: *Nieporozumienie* (*Le malentendu*, 1944), *Stan oblężenia* (*L'état de siege*, 1948) oraz *Sprawiedliwi* (*Les justes*, 1949). Sztuki te miały charakter bardziej abstrakcyjny niż jego proza, a przedstawione w nich postacie były przede wszystkim personifikacjami określonych idei. Największą sławę przyniosła pisarzowi wydana w 1947 r. powieść-parabola pt. *Dzuma* (*La peste*, wyd. pol. 1957), która okazała się filozoficzno-moralnym traktatem o ludzkości w obliczu zła. W tym czasie drogą Camusa z egzystencjalistami, a zwłaszcza z Jean-Pauliem Sartre'em rozszły się. Bezpośrednią tego przyczyną było opublikowanie przez pisarza, w 1951 r., studium pt. *Człowiek zbuntowany* (*L'homme révolte*, wyd. pol. 1958), na temat form oporu wobec dyktatu na przestrzeni wieków, przedstawiając jako zbrodnicę, tak gloryfikowany przez Sartre'a, ustrój komunistyczny. W latach 50. Camus pracował dla teatru, adaptując i reżyserując utwory Pedro Calderona, Fiodora Dostojewskiego, Dino Buzzatego, Williama Faulknera. W wydawnictwie Gallimard stał się popularizatorem twórczości Simone Weil.

Albert Camus pisał również esaje - zbiór *Lato z lat 1935-1953* (*L'été*, 1964) oraz opowiadania - tomik *Wyrwanie i krótkość* (*L'exil et le royaume*, 1957). Najgłębszym dziełem pisarza z tego okresu, najbardziej jaskrawym i byłym politycznym, była powieść *Upadek* (*La chute*, 1956, wyd. pol. 1957). Pierwsze tłumaczenia w języku polskim utworów Camusa ukazały się w 1957 r., następnie to: *Esaje* (1971), *Zaślubiny*, *Lato* (1981), *Dramaty* (1987), nieukończona powieść autobiograficzna *Pierwszy człowiek* (1994; wyd. pol. 1995).



W 1957 r. Albert Camus, w wieku 44 lat, uhonorowany został Literacką Nagrodą Nobla za "ogromny wkład w literaturę, ukazującą znaczenie ludzkiego sumienia". W dziełach A. Camus podstawowe pojęcie filozofii egzystencjalistycznej - absurd istnienia i świata, traktowane jest w kategoriach psychologicznych i etycznych. Wartościom nadającym sens życiu ludzkiemu są, według Pisarza, wolność, bunt, solidarność z bliźnimi i czynny opór przeciw absurdowi istnienia. Twierdził A. Camus wywarła wpływ na rozwój XX-wiecznej literatury, szczególnie sam autor był krytykowany za odrzucenie zarówno chrześcijaństwa jak i marksizmu. Inspirował nie stylem, lecz myślą poruszającą problemy egzystencjalne.



Albert Camus zginął tragicznie w wypadku samochodowym 4 stycznia 1960 r., pod Villeblevin.

(MK)

Polecamy - wybrane nowości książkowe BUL (01.II.2010)



(książki będą dostępne dla Czytelników po opracowaniu i wprowadzeniu do bazy)